

Plavba svatého opata Brendana

Začíná život svatého opata Brendana...

Kapitola I.

Svatý Brendan, syn Finlochy, vnuka Althiho z rodu Eoganacht se narodil v kraji jezer poblíž Munsteru.¹ Byl mužem velmi zdrženlivým, proslulým svými ctnostmi, otcem bezmála tří tisíců mnichů.²

Zatímco se oddával duchovním cvičením na místě zvaném Háj Brendanových zázraků,³ přihodilo se jednou večer, že k němu přišel jistý otec jménem Barintus, jeho synovec.⁴

Když po dlouhém rozhovoru byl Barintus svatým otcem vyzpovídan, dal se do pláče, vrhl se k zemi a chvíli setrval v modlitbě. Avšak svatý Brendan ho pozdvihl ze země, políbil jej a pravil: „Otče, pročpak bychom se měli rmoutit z tvého příchodu? Cožpak jsi nepřišel, abys nás utěšil? Vždyť tobě spíš přísluší poskytnout radost svým bratřím. Hlásej nám slovo Boží a občerstvi naše duše vyprávěním o rozličných zázracích, které jsi spatřil v oceánu.“

Když svatý Brendan skončil svou řeč, začal svatý Barintus vyprávět o jakémsi ostrově: „Můj kmotřenec Mernoc, ochránce chudých Krista, ode mne odešel, protože se mu zlíbilo stát se poustevníkem. Nedaleko skalnaté hory našel ostrov, jménem Blažený. Po dlouhé době se mi doneslo, že prý měl s sebou zástupy mnichů a Bůh jim skrz něj zjevil mnohé zázraky. A tak jsem se vydal na cestu, abych svého kmotřence navštívil.“

Když jsem se po třídenní cestě přiblížil k jeho ostrovu, pospíšil mi se svými bratry vstříc, neboť Pán ho zpravil o mém příchodu. Zatímco jsme připlouvali k ostrovu, seběhli se nám bratři naproti jako včely slétající se z nejrůznějších úlů. Jejich příbytky byly totiž rozptýleny všude po okolí, avšak jejich soužití ve víře, naději a lásce bylo svorné a obec se scházela vždy k společnému občerstvení a bohoslužbě. K jídlu se podávalo pouze ovoce, ořechy, kořínky a další byliny. Avšak po kompletáři⁵ zůstával každý ve své cele sám až do kuropění či úderu zvonu.

Když jsem přenocoval, obešel jsem celý ostrov a potom mne můj kmotřenec odvedl k západnímu pobřeží, kde kotvila loďka, a pravil: „Otče, nastup do lodi a poplujme na západ k ostrovu, který se zve Zaslíbená země svatých, jenž má Bůh v úmyslu darovat v posledním čase našim následovníkům.“ Nastoupili jsme a plavili se, když tu nás ze všech stran zcela zastřely mlhy, takže jsme jen sotva dohlédli zádi či přídě loďky. Asi po hodině plavby nás zaplavilo ohromné světlo a objevila se rozlehlá země, zarostlá zelení a oplývající ovocem. Jakmile se loď zastavila u břehu, vystoupili jsme a vydali se na cestu. Po patnáct dní jsme prozkoumávali ostrov, přesto jsme nedokázali dojít jeho konce. Přitom jsme nespatriili jedinou rostlinu bez květů, ani strom bez plodů. Ba i kamení bylo samý drahokam.⁶ Patnáctého dne jsme došli k řece tekoucí od východu na západ.⁷ Jak jsme tak nad tím rozmýšleli, nebyli jsme si jistí, co máme dělat, a velmi jsme toužili po tom, abychom mohli řeku přejít. Čekali jsme však na Boží znamení. Když jsme se takto v duchu rozhodli, objevil se náhle před námi s velikou září jakýsi muž, který nás hned oslovil našimi jmény,⁸ pozdravil a pravil: „Velmi správně, dobří bratři. To Pán vám zjevil tuto zemi, kterou se rozhodl darovat svým svatým. Tato řeka teče samým středem ostrova. Není dovoleno, abyste postoupili dále. Vraťte se tedy, odkud jste vyšli.“ Když to řekl, hned jsem se ho zeptal, odkud se tu vzal nebo jak se jmenuje. Na to odpověděl: „Proč se mne tážeš, odkud jsem a jak se jmenuji? Proč se mne raději neptáš na tento ostrov? Tak, jak ho tu vidíš, zůstává od počátku světa. Nežádáš něčeho k jídlu nebo k pití či snad nový oděv? Vždyť už celý rok jsi tady na ostrově a ještě jsi neokusil ani jídla ani pití. Nikdy jsi nebyl přemožen spánkem, nikdy tě neobestřela noc. Zde je totiž věčný den bez slepoty temnot. Náš Pán Ježíš Kristus je jeho světlem.“⁹ Hned potom jsme se vydali na cestu a ten muž nás doprovodil až ke břehu, kde byla naše loďka. Když jsme nastoupili do lodi, zmizel nám muž z očí a my jsme se vrátili zmíněnou mlhou zpět k Blaženému ostrovu. Jakmile nás bratři spatřili, velice se radovali z našeho příchodu a bědovali nad naší předlouhou nepřítomností: „Proč jste, otcové, zanechali své ovečky, aby bloudily v tomto lese bez pastýře? Dobře víme, že náš opat od nás často odchází do jiných krajů, ale nevíme

kam, a tam se zdrží někdy měsíc, jindy jen týden nebo dva, tu více, tu méně.' Jakmile jsem uslyšel jejich slova, začal jsem je uklidňovat: 'Nemyslete si, bratři, nic než dobré. Vaše obec leží beze vší pochybnosti před bránou ráje. Nedaleko odtud je ostrov, který se nazývá Zaslíbená země svatých, tam nehrozí noc a den nikdy nekončí. Tuto zem navštěvuje často váš opat Mernoc. Střeží ji anděl Páně. Tuto nepoznáváte podle vůně našeho šatu, že jsme byli v ráji? Cožpak odpověděli: 'Otče, víme, že jsi byl v Božím ráji v dalekém moři, ale kde je ten ráj, nemáme tušení. Neboť jsme často zakoušeli vůni šatu našeho opata přetrvávající ještě čtyřicet dní po jeho návratu.' Tak jsme zůstali s mým kmotřencem ještě celé dva týdny, aniž bychom cokoli snědli či vypili. Naše těla byla nasycena takovou hojností, že ostatním se zdálo, jako bychom vypili mladého vína. Po čtyřiceti dnech jsem přijal požehnání bratří i opata a obrátil se s druhý na zpáteční cestu ke svému příbytku, kam se chci vypravit zítra.'

Když to vyslechli, svatý Brendan a všichni shromáždění padli k zemi a velebili Boha: „Spravedlivý je Pán na všech svých cestách a svatý ve všem svém díle,¹⁰ protože zjevil svým služebníkům veliké a skvělé zázraky, a požehnaný je ve svých darech, neboť nás dnes osvěžil mocným duchovním požítkem.“ Jakmile ukončili modlitbu, svatý Brendan pravil: „Přístupme k občerstvení těla a k novému přikázání.“ Když minula noc a nastalo ráno, přijal svatý Barintus požehnání bratří a vydal se ke svému obydlí.

Kapitola II.

Potom vybral svatý Brendan z celého svého společenství dvakrát sedm bratří, s nimiž se uzavřel do modlitebny, a takto k nim promluvil: „Spolubojovníci moji nejdražší, očekávám od vás radu a podporu, neboť mé srdce a všechny mé myšlenky se upínají jen k jedinému přání. Pokud je taková vůle Boží, usmyslil jsem si ve svém srdci vyhledat Zaslíbenou zemi svatých, o níž mluvil otec Barintus. Co na to říkáte, jak mi poradíte?“

Když seznali touhu svatého otce, pravili všichni jako jedněmi ústy: „Otče, tvá vůle je i naší. Cožpak jsme neopustili své rodiče, nepohrdli svým dědictvím a nesvěřili svá těla do tvých rukou? Proto

jsme připraveni jít s tebou vstříc jak smrti, tak životu. Jediné, oč usilujeme, je vůle Boží.“

Kapitola III.

Tehdy si svatý Brendan a jeho druhové uložili čtyřicetidenní půst, vždy po třech dnech, a rozhodli se, že poté se vypraví na cestu. Jakmile uběhlo oněch čtyřicet dní, rozloučil se Brendan s bratry, a když vše svěřil představenému svého kláštera, který byl potom v tomto úřadě jeho následovníkem, vyrazil se čtrnácti bratry směrem na západ, k ostrovu svatého otce jménem Enda.¹¹ Tam se zdržel tři dny a tři noci.

Kapitola IV.

Poté přijal požehnání svatého otce a všech mnichů, kteří byli s ním, a vydal se do nejodlehlejší části své země, kde zůstávali jeho rodiče. Nevedla ho však touha vidět se s nimi, nýbrž na vrcholku jakési hory, vybíhající daleko do oceánu, na místě zvaném Brendanovo sedlo,¹² vystavěl stan. Odtud byl možný vstup k moři pro jednu loď. Pak se svatý Brendan a jeho druhové chopili náradí a postavili velmi lehký člun s žebrovím a stěžněm ze dřeva, jak je zvykem v těchto končinách, a pokryli jej červeně napuštěnými hovězími kůžemi, vyčiněnými v dubové kůře.¹³ Všechny spáry mezi kůžemi vymazali zvenčí lojem, dovnitř člunu navíc uložili kůže pro stavbu dalších dvou lodí, zásoby jídla na čtyřicet dní, lůž k přípravě kůží na pokrytí lodí a ostatní nezbytnosti, které člověk potřebuje k životu. Do středu člunu umístili stěžň s plachtou a vše ostatní, nutné pro ovládnutí lodi. Potom vyzval svatý Brendan své bratry ve jménu Otce, Syna i Ducha Svatého, aby vstoupili na loď.

Kapitola V.

Když zůstal svatý Brendan na břehu sám a žehnal přístavu, tu se objevili tři bratři, kteří odešli z kláštera a vydali se za ním. Hned se vrhli k nohám svatého otce s těmito slovy: „Otče, nech nás jít s tebou, kamkoli půjdeš. Jinak zde zahyneme hladem a žízní. Rozhodli jsme se totiž stát se po zbytek svého života poutníky.“ Když Boží muž

uviděl jejich strach, přikázal jim, ať vstoupí na loď, a řekl: „Budiž vaše vůle, milí synové.“ Potom dodal: „Vím, proč jste přišli. Tento bratr vykonal dobré dílo, neboť mu Bůh připravil zvláště příhodné místo. Vám dvěma však připraví strašlivý osud.“¹⁴

Kapitola VI.

Když svatý Brendan nastoupil na loď, napjali plachtu a vypluli směrem k letnímu slunovratu. Měli příznivý vítr, nemuseli tedy veslovat, stačilo pouze přidržovat plachtu.

Po patnácti dnech vítr ustal, pustili se tedy do veslování, dokud jim zcela nedošly síly. Tu hned začal svatý Brendan své druhy povzbuzovat a dodávat jim odvahy: „Nic se nebojte, bratři, Bůh je naším pomocníkem, on je lodivodem i kormidelníkem naší lodi, to on ji řídí. Složte všechna vesla dovnitř a pusťte kormidlo. Ponechte jen napnutou plachtu, ať Bůh sám naloží se svými služebníky a svou lodí, jak ráčí.“¹⁵ Vždy navečer se pak občerstvovali. A tu a tam se zvedl vítr, jenže nevěděli, odkud přichází, ani kam loď unáší.

Tak strávili čtyřicet dní a spotřebovali všechny zásoby, které měli k živobytí, když tu se jim náhle ukázal na severu skalnatý a vysoký ostrov. Když se však přiblížili k jeho pobřeží, uviděli břeh strmý jako zeď a několik pramenů, které stékaly z vrcholku ostrova do moře. Přesto ale nedokázali najít přístav, kde by zakotvila loď. Bratři už byli vskutku velmi znaveni hladem i žízní, takže někteří z nich vzali nádoby, aby si nabrali trochu vody. Jakmile to svatý Brendan spatřil, řekl: „Zadržte! To, co činíte, je velmi pošetilé. Dosud nám Bůh neráčil ukázat přístav, abychom vystoupili, a vy chcete spáchat krádež? Za tři dny ukáže Pán Ježíš Kristus svým služebníkům přístav i místo k přebývání, aby se jejich znavená těla občerstvila.“

Tři dny tedy pluli kolem ostrova, až třetího dne kolem deváté hodiny¹⁶ narazili na přístav, vhodný pouze pro jedinou loď. A svatý Brendan ihned povstal a požehnal přístup. Skála zde byla totiž roztřísnutá z obou stran a strměla vysoko jako zeď. Když všichni vystoupili z lodi a stanuli na pevné zemi, přikázal jim svatý Brendan, aby nenesli z lodi ven nic z jejich výstroje. Vydali se tedy po mořském pobřeží, a tu k nim jakousi pěšinkou přiběhl pes a přišel k nohám

svatého Brendana právě tak, jako přicházejí obvykle psi k nohám svých pánů. Tehdy svatý Brendan řekl svým bratřím: „Neseslal nám snad Bůh dobrého posla? Pojdme a následujme ho.“ Tak svatý Brendan i jeho bratři následovali psa až k opevněnému hradu.

Když vstoupili do hradu, spatřili rozlehlou síň, v ní lehátka a lavice a také vodu k omytí nohou. Když se posadili, přikázal svatý Brendan svým druhům: „Mějte se, bratři, na pozoru, ať vás ďábel neuvede v pokušení. Vidím totiž jednoho ze tří bratří, kteří přišli za námi z našeho kláštera později, kterak je sváděn k obzvlášť těžké krádeži. Modlete se za jeho duši, neboť jeho tělo bylo vydáno do moci Satanovy.“ Ten dům, v němž přebývali, měl stěny zdobené kolem dokola zavěšenými nádobami z nejrůznějších kovů a také uzdami a rohy vykládanými stříbrem.

Tehdy řekl svatý Brendan svému pomocníkovi, který obvykle podával bratřím chléb: „Přines pokrm, který nám seslal Bůh.“ Ten rychle vstal a našel připravený stůl s ubrusy a podivuhodně bělostné bochníky chleba a ryby.¹⁷ Když bylo všechno přineseno, požehnal svatý Brendan pokrm a promluvil ke svým bratřím: „Chválu vzdejte tomu, jenž dává pokrm všemu tvorstvu, nebeskému Bohu.“¹⁸ Bratři tedy seděli a velebili Boha. Podobně našli také pití, kolik ráčili. Po večeri, když vykonali službu Boží, pravil svatý muž: „Teď si odpočiňte. Pohleďte, jak pěkně jsou připravena lůžka. Je třeba, abyste dopřáli odpočinku svým údům, znaveným těžkou námahou.“ Jakmile však bratři usnuli, spatřil svatý Brendan dílo ďáblov: malého chlapce, černého jakoby z Etiopie,¹⁹ jak drží v ruce uzdu a skotačí s ní přímo před zraky bratra, o němž prve mluvil. Svatý Brendan rychle vstal, začal se modlit a zůstal vzhůru až do druhého dne. Ráno, zatímco bratři spíšili na bohoslužbu a poté odešli k lodi, objevil se náhle prostřený stůl jako včera. Tak po tři dny a tři noci připravoval Bůh pokrm svým služebníkům.

Kapitola VII.

Potom se začal svatý Brendan chystat na cestu a pravil k bratřím: „Hledte, ať nikdo z vás neodnese s sebou nic z tohoto ostrova.“ A všichni odpověděli: „To by tak scházelo, otče, aby naši cestu

poskvrnila nějaká krádež. " Tu svatý Brendan řekl: „A přece, náš bratr, jak jsem včera předpověděl, drží v náručí stříbrnou uzdu, kterou mu dnes v noci daroval ďábel.“²⁰ Když to onen bratr uslyšel, odhodil uzdu z pod svého šatu, padl k nohám Božího muže a pravil: „Zhřešil jsem, otče, odpusť. Modli se za mou duši, ať nezahyne.“ Také ostatní se hned vrhli k zemi a modlili se k Pánu za bratrovu duši.

Když bratři vstali ze země, pozvedl svatý otec i jejich druha, a tu spatřili, jak z jeho náruče vyskočil černý chlapec kvílející mocným hlasem: „Proč mě vyháníš, Boží muži, z mého příbytku, kde dlím už sedm let, a okrádáš mě o mé dědictví?“ Svatý Brendan hlasu odpověděl: „Přikazuji ti, ve jménu Pána Ježíše Krista, přestaň škodit všem lidem až do soudného dne!“

Pak se Boží muž obrátil opět k bratrovi a pravil: „Přijmi tělo a krev Páně, neboť tvá duše brzy opustí tělo. Toto místo se stane tvým hrobem. Avšak hle, tvůj bratr, který přišel s tebou z našeho kláštera, má připraven svůj hrob v pekle.“ Jakmile bratr přijal svátost eucharistie, vyšla jeho duše z těla a před očima bratří ji přijali andělé světla. Jeho tělo však bylo pochováno na místě, které předpověděl svatý otec.

Kapitola VIII.

Tak tedy přišli bratři se svatým Brendanem k pobřeží ostrova, kde kotvil jejich člun. Když nastupovali na loď, objevil se náhle mladík s košem plným chleba a džbánem vody a řekl: „Přijměte požehnání z rukou svého služebníka. Zbývá vám ještě dlouhá cesta, než naleznete útěchu. A přece vám ode dneška až do Velikonoc nebude scházet chléb ani voda.“²¹ Když přijali požehnání, vypluli na moře. Vždy po dvou dnech si pak dopřáli občerstvení. Tak byla loď unášena nejrůznějšími končinami oceánu.

Kapitola IX.

Jednoho dne uviděli nedaleko před sebou ostrov. Když k němu zamířili, zvedl se jim na pomoc příznivý vítr, aby se nemuseli namáhat víc, než nač jim stačily síly. Jakmile loď stanula v přístavu, přikázal Boží muž všem, aby vystoupili ven. Sám vystoupil jako poslední. Když začali ostrov prohledávat, uviděli široké proudy vod, tryskající

z různých pramenů, plné ryb. Tu svatý Brendan řekl svým bratřím: „Vykonejme zde bohoslužbu. Obětujme Bohu neposkvrněnou oběť, protože dnes je Večeře Páně.“²² Na tom místě se pak zdrželi až do Svaté soboty velikonoční.

Jak bratři procházeli ostrovem, objevili na různých místech stáda bílých ovcí,²³ jichž bylo takové množství, že přes ně nemohli dohlédnout země za nimi. Svatý Brendan svolal své bratry a pravil jim: „Vezměte ze stáda jen tolik, kolik potřebujeme pro sváteční den.“ Bratři tedy spěchali podle pokynu Božího muže ke stádu a vzali z něj jednu ovci. Když ji přivázali za rohy, následovala ovce bratra, který držel v ruce ohlávku, jako ochočená až k místu, kde stál svatý muž. A opět řekl Boží muž jednomu z bratří: „Vezmi ze stáda neposkvrněného beránka.“ A ten pospíšil a vykonal, co mu bylo uloženo.

Jakmile nachystali všechno k obřadu zítřejšího dne, objevil se náhle před nimi muž, v ruce nesl koš naplněný podpopelným chlebem²⁴ a vším ostatním, co potřebovali. Když ho položil před Božího muže, třikrát padl tváří na zem k nohám svatého otce a řekl: „Čím jsem se zasloužil, ó perlo Boží, aby tě sytila v těchto svatých dnech práce mých rukou?“ Svatý Brendan ho pozdvihl ze země, políbil jej a pravil: „Synu, náš Pán Ježíš Kristus nám předurčil místo, kde smíme oslavit jeho svaté Zmrtvýchvstání.“ Na to muž odvětil: „Otče, na tomto místě posvětíte jen Svatou sobotu. Vigilií a zítřejší mše Zmrtvýchvstání vám Bůh uložil oslavit na ostrově, který vidíte nedaleko.“

Když domluvil, začal připravovat obřad Božích služebníků a vše potřebné na zítřek. Jakmile bylo všechno hotovo a přineseno na loď, řekl muž svatému Brendanovi: „Váš člun neunese již větší náklad. Proto vám za osm dní dovezu tolik jídla a pití, kolik budete potřebovat, a to až do letnic.“ Svatý Brendan řekl: „Jak ale víš, kde budeme za osm dní?“ A on odpověděl: „Od dnešní noci až do zítřejšího oběda budete na ostrově, jenž vidíte tam nedaleko. Pak poplujete k jinému ostrovu, který leží nedaleko na západ od toho prvního a nazývá se Ráj ptáků. Právě tam zůstanete až do oktávu letnic.“ Svatý Brendan se ho také otázel, jak to že tu žijí tak veliké ovce, jak viděli. Byly totiž větší než skot. Na to muž odpověděl: „Nikdo na tomto ostrově nedojí mléko těch ovcí, netrápí je zima a ve dne v noci zůstávají

Kapitola XXV.

Poté se svatý Brendan plavil sedm dní k jihu, když tu spatřili na moři postavu, snad člověka, který seděl na skále a kousek před ním visela jakási plachta podobná plášti a připevněná na dvou železných vidlicích. Postava se zmítala ve vlnách jako loďka, kterou ohrožují proudy. Někteří bratři tvrdili, že je to pták, jiní ji zas považovali za člun. Jakmile Boží muž zaslechl jejich při, řekl: „Zanechte hádek a obraťte loď k tomu místu.“

Jakmile připluli blíže, zůstaly vlny kolem dokola stát, jako by se srazily, a tu našli člověka sedícího na hrubé nevzhledné skále. Kdykoli se vlny ze všech stran vzedmuly k tomu muži, bičovaly jeho tělo až po temeno hlavy, a kdykoli ustupovaly, objevoval se holý kámen, na němž seděl onen nešťastník. Hadr, který visel před ním, odrážel vítr chvílemi od něj, jindy ho jím pleskal přes oči a čelo.

Svatý Brendan se začal muže vyptávat, kdo je, jak se provinil, že sem byl poslán, a čím si vysloužil, že musí podstupovat takové pokání. Na to muž odpověděl: „Já jsem ten nešťastný Jidáš, nejhorší ze všech handlířů. Nejsem tu za odměnu, nýbrž z nevýslovného milosrdenství Ježíše Krista. Toto místo není zúčtováním mého trestu, tady jsem jen díky veliké laskavosti Spasitele na počest nedělního Vzkříšení.“ Byla totiž právě neděle. „Když tu tak sedím, připadám si, jako bych byl v blaženém ráji, ve srovnání s hrůzou, již mi nahání mučení, které mě čeká opět dnes večer. Neboť žhnu jako olovo roz-pouštěné v hrnci dnem i nocí, v nitru té hory, kterou jste viděli. Tam přebývá Leviathan se svými stoupenci. Byl jsem uvnitř, když pohltil vašeho bratra. Tehdy se peklo zaradovalo, až vyšlehlo ven obrovské plameny, neboť tak se děje vždy, když uchvátí bezbožné duše. Tady pobývám, abych se zotavil, každou neděli od večera do večera, a také o Narození Páně až do svátku Zjevení, od Velikonoc do letnic a na svátek Očišťování Bohorodičky a Její Nanebevzetí. Mezitím mě mučí v pekelných hlubinách spolu s Herodem, Pilátem, Annášem a Kaifášem. Proto vás zapřísahám při Spasiteli světa, buďte tak laskaví a přimlouvejte se u Ježíše Krista, ať zde mohu zůstat až do zítřejšího úsvitu, ať mě ďáblové nemučí, dokud jste tu, a neshádějí k bídnému dědictví, které jsem si vysloužil nešťastnou úplatou.“ Na to svatý

Brendan pravil: „Děj se vůle Páně. Dnešní noci až do rána tě ďáblové nebudou trýznit.“

Pak se Boží muž začal opět ptát: „K čemu je ti ten kus hadru?“ A Jidáš odpověděl: „Ten jsem přenechal jednomu malomocnému, když jsem byl ještě služebníkem Páně. Jenže nebyl můj, když jsem ho daroval, nýbrž Pána a jeho bratří. Proto je mi teď mnohem víc na obtíž, než aby ulevil mým činům. A podobně je to s železnými vidlicemi, co na nich ten cár visí, ty jsem zas věnoval chrámovým kněžím, ať si na ně zavěsí obřadní nádoby. A kámen, na kterém sedím, jsem poslal do výkopu veřejné cesty pod nohy procházejících, ještě než jsem se stal učedníkem Páně.“⁷⁰

Když večerní hodina pokryla oceán stínem, zahalil náhle tvář bohyně Tethys⁷¹ zástup vrískajících ďáblů, kteří křičeli: „Boží muži, ustup nám, protože my nemůžeme k našemu společníkovi, dokud od něj neodstoupíš. Nemáme ani odvahu pohlédnout do tváře svému knížeti, dokud mu nepřivedeme jeho přítele. Tys nám sebral naši kořist. Nesnaž se ho dnešní noci chránit!“ Boží muž jim odpověděl: „Nechráním ho já, to Ježíš Kristus mu dovolil zůstat tady dnešní noci až do rána.“ Na to zase ďáblové: „Jak se můžeš dovolávat jména Páně nad tím, kdo je sám jeho zrádcem?“ A Boží muž pravil: „Přikazuji vám ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, abyste mu až do zítřejšího rána neškodili!“

Jakmile ustoupila noc, brzy ráno, když se Boží muž opět vydal na cestu, zakryl ústí do pekla nekonečný zástup ďáblů a ti divoce vrískali: „Boží muži, proklet budiž tvůj příchod i tvůj odchod, protože dnes v noci nás nechal náš kníže strašlivě zmrskat za to, že jsme mu nepřivedli jeho zatraceného zajatce!“ Boží muž odvětil: „Vaše kletba nám neublíží, obrátí se jen vůči vám. Koho vy proklínáte, ten je požehnán, a komu žehnáte, je proklet.“ Na to ďáblové odpověděli: „Příštích šest dní bude bídný Jidáš trpět dvakrát tolik za to, žes ho minulou noc chránil.“ A ctihodný otec jim opět řekl: „Nemáte nad ním nadále moc ani vy, ani váš kníže, teď bude v moci Boží.“ A pokračoval: „Přikazuji vám i vašemu knížeti ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, že ho nebudete mučit víc nežli dříve.“ Ďáblové mu však odpověděli: „Myslíš, že jsi Pánem všech, abychom poslouchali tvoje

řeči?“ A tu Boží muž pravil: „Jsem Jeho služebník, a proto mohu rozkazovat Jeho jménem cokoli. Od Něj mám moc nad vším, co mi sám postoupil.“ Tak pronásledovali ďáblové svatého muže tak daleko, až již nebylo Jidáše vůbec vidět. Pak se vrátili a s velkým kvílením pozvedli prudce nešťastníkovu duši mezi sebe.

Kapitola XXVI.

Dál pokračoval svatý Brendan se svými druhy na jih a při tom velebil Boha ve všech skutcích. Třetího dne se nedaleko nich přímo na jihu objevil malý ostrov. Když však bratři zrychlili tempo a blížili se k ostrovu, řekl jim svatý Brendan: „Bratři, neunavujte zbytečně svá těla. Dost bylo vaší námahy. Letos o Velikonocích, které se kvapem blíží, uplyne právě sedm let, co jsme se vydali na cestu ze své vlasti. Zanedlouho spatříte duchovního Poustevníka Pavla, který přebývá na tomto ostrově přes šedesát let bez jakékoli stravy těla. Ještě před tím po třicet let mu však obstarával potravu nějaký tvor.“⁷²

Když dospěli k pobřeží, nemohli najít místo k přistání, protože břeh tu byl značně vysoký. Ostrov byl malý a opisoval téměř dokonalou kružnici v průměru asi jednoho stadia. Ze země nic nerostlo, bylo vidět jen holou skálu z křemene. Ostrov byl stejně dlouhý, stejně široký i stejně vysoký. Když ho však obepluli, objevili přístav tak úzký, že se do něj vešla sotva před lodi, a vystoupit bylo možné jen s velkými obtížemi. Tehdy řekl svatý Brendan svým bratřím: „Počkejte tu, dokud se k vám nevrátím. Není dovoleno, abyste vstoupili na břeh bez svolení Božího muže, který zde přebývá.“

Když přišel ctihodný otec na vrchol ostrova, spatřil na východní straně dvě jeskyně se vchody obrácenými k sobě a malou studánku, kulatou jako miska, vyvěrající ze skály před vchodem jeskyně, v níž přebýval voják Kristův. Avšak jen proud vody vytryskl ven, tu její hned zase pohltila skála. Když svatý Brendan došel až ke vchodu první jeskyně, z druhé mu vyšel ven naproti stařec a pravil: „Hle, jaké dobro, jaké blaho tam, kde bratři bydlí spolu.“⁷³

Potom požádal svatého Brendana, aby přikázal všem bratřím vystoupit z lodi. Když se navzájem políbili, posadili se, a tu oslovil stařec každého bratra jeho vlastním jménem. Jakmile to bratři

uslyšeli, velmi se podivili jeho věštecké moci. Ještě víc je však udivil jeho vzhled. Stařec byl až k nohám pokryt dlouhými vlasy, vousy a chlupy, které byly pro jeho vysoké stáří bělostné jako sníh. Bratři tak viděli jen jeho tvář a oči. Kromě chlupů, které mu rostly po celém těle, na sobě neměl žádné oblečení. Když to svatý Brendan spatřil, v duchu posmutněl a pomyslel si: „Ach, běda mně, který nosím mnišské roucho a jen z pouhé hodnosti mého šatu je mi podřízeno tolik bratří. Když tu zatím vidím člověka v andělském stavu, ač dosud přebývá v lidském těle, neposkvrněného nečestmi těla.“ Avšak Boží muž pravil: „Považ, ctihodný otče, kolik velkolepých zázraků, jež nespatriil nikdy nikdo ze svatých otců, zjevil Bůh tobě! A ty si přitom v srdci myslíš, že nejsi hoden nosit mnišské roucho, ačkoli jsi víc než pouhý mnich! Vždyť mnich se živí a šatí prací svých rukou, avšak tebe a tvé společenství živil a oblékal Bůh ze svých tajemných zdrojů po celých sedm let! Já ubohý zatím sedím na téhle skále jako pták, nahý a pokrytý jen chlupy.“

Tehdy se svatý Brendan začal ptát, jak a odkud přišel a jak dlouho již snáší tento způsob života. Poustevník odpověděl: „Přes padesát let jsem žil v klášteře svatého Patrika, kde jsem byl správcem klášterního hřbitova. Jednoho dne, když mi náš děkan označil místo pro hrob, kam jsem měl pohřbít jednoho zesnulého, zjevil se mi jakýsi neznámý stařec a ten mi řekl: „Nekopej tu jámu tady, bratře, neboť zde bude hrob někoho jiného.“ Na to jsem se ho zeptal: „Kdo jsi, otče?“ A on pravil: „Jak to, že mě nepoznáváš? Vždyť já jsem tvůj opat!“ „Můj opat je svatý Patrik,“ odpověděl jsem. A tu on odvětil: „Ano, to jsem já. Včera jsem odešel ze života a právě zde budu pohřben. Hrob pro našeho bratra vykopeš tam vedle a nikomu nepovídej, co jsem ti řekl. Zítřka se vydej k mořskému pobřeží a tam nalezneš člun, do kterého nastoupíš. Ten tě přinese na místo, kde vyčkáš dne své smrti.“

Ráno jsem tedy podle příkazu svatého otce vyšel na pobřeží a tam jsem našel vše, jak předpověděl. Když jsem vstoupil do lodi, vyplul jsem, a tak se plavil tři dny a tři noci. Pak jsem nechal loď, ať ji vítr nese, kam se mu zlíbí. Sedmého dne jsem objevil tuto skálu a bez prodlení vystoupil. Člun jsem pustil a ještě odrazil nohou, aby se vrátil, odkud přišel. Tu jsem spatřil, jak hbitě skáče po vlnách přes